

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMARA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya :

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közles után 6 fillér (3 krajczár) ártendő.

Egyéb hirdetésekéknél :

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—

fél oldal ... " 16.— | nyolczad oldal " 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A Tanítók Évkönyve és a kath. tanítók. A kath. tanítóság köréből hozzánk intézett s mind sürűbben nyilvánított óhajra elhatároztuk, hogy a *Wohlmuth Ernő* szerkesztette *Tanítók Évkönyvének* megszerzését a tanítóság legszélesebb rétegei számára is lehetővé tesszük. E célból mindama tanítóknak és tanító-nőknek, kik tankönyvrendelésük alkalmából ily óhajtasukat kifejezik, *szívesen küldünk egy tiszteletpéldányt az évkönyvből.* Eme kedvezményben részesítjük azon tanítókat is, akik tankönyvszükségletüket ugyan máshol szerzik be, de igazolják, hogy a vezetésük alatt álló iskolában a *Szent-István-Társulat* kiadványait használják. *A Szent-István-Társulat.*

festivitate, Sessio Generalis fundi auxiliaris Catholicorum Hungariae docentum, contestatis profundissimae devotionis inconcussaue adhaesionis sensibus, ardentissima depromit vota, ut Omnipotens Deus Sanctitatem Vestram locupletissimis ditam benedictionibus quam diutissime servare dignetur.

(Szentséged 50 éves áldozópapságának jubileuma alkalmából, a Magyarországi Katholikus Tanítói Segélyalap közgyűlése Szentséged iránt érzett legmélyebb hódolatát fejezi ki és forró imában kéri a Mindenhatót, hogy Szentségedet még hosszú évek során áldásainak bőségével elhalmozza.)

Áttérve tanácskozásunk közelebbi tárgyaira, legyen szabad rámutatnom azokra az adatokra, amelyek a Segélyalap anyagi körülményeire nézve tájékoztatást nyújtanak és figyelemre méltó tanulságokat tartalmaznak.

Az alapkezelő méltóságos egri főkapitálannak 1907. évi számadási kivonata szerint az a 20,000 forint, vagyis 40,000 korona, amellyel a Segélyalap a nagyméltóságú püspöki kar nagylelkű adományaiból 1884-ben létesült, 316,024 korona 85 fillérre növekedett. Ezen összegből a szorosan vett Segélyalap 195,925 korona 85 fillérrel rendelkezik. Az Országos Kath. Tanítói Arvház alapja 114,878 kor. 73 fillérre emelkedett. A tápintézet tőkéje pedig 5420 korona 27 fillér.

Az alapokezen fejlődése és erősödés kétségtelenül nagyon örvendetes. Fényesen bizonyítja azt az igazságot, hogy valamint a mustármag terebélyes fáva izmosodik, akként a legszerényebb kezdeményezés s kellő támogatás és odaadó gondozás mellett tekintélyes intézményeket eredményezhet.

Ha azonban figyelembe vesszük azokat a tényezőket, amelyeknek közreműködése az alap ezen növekedését előidézte, a sajnálkozás bizonyos érzete ébred keblünkben. Az alap föllendülése u. i. nagy részben a jótékonyágnak köszönhető. Annak a főnkelt gondolkozásnak és nemes érzületnek tulajdonítható, amely a kath.

Oszinte szavak a katolikus Tanítókhöz

az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap érdekében.

(Dr. Walter Gyula prelátus-kanonok, központi szeminaryumi kormányzó-elnök beszéde, mellyel a Segélyalap I. évi aug. hó 26-án tartott közgyűlését megnyitotta.)*

Midőn az «Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap» XXIV. rendes közgyűlését mély tisztelettel üdvözölni szerencsém van, legelső és legkedvesebb kötelességemnek tekintem a m. t. közeponti bizottság becses figyelmét arra a nevezetes eseményre irányítani, hogy Ő szentsége, a dicsőségesen uralkodó X. Pius pápa, Isten különös kegyéből ötven éves áldozári jubileumát fogja rövid idő múlva ünnepelni.

Lelkes tiszteletünk, lángoló szeretetünk és törhetetlen ragaszkodásunk adójának némi lerovása tekintetéből legyen szabad indítványoznom, hogy Ő szentségét a mai gyűlés kebeléből táviratilag üdvözölni méltóztassék. A hódolótávirat szövegül bátorodom a következő szavakat ajánlani:

Recurrente Solemissima loetissimaque quinquagenarii sacerdotalis Sanctitatis Vestrae jubilaei

* A gyűlés lefolyását, valamint az ösztöndíjasok és segélyezetté névsorát helyszűke miatt jövő számunkban közöljük. Szerk

tanúgy egyes bőkezű barátait arra indította, hogy nagyobb adományokkal vagy hagyományokkal gazdagítsák azt az alapot, amely a kath. tanítói kar anyagi gondjainak enyhítésére, anyagi terheitől könnyítésére van hivatva.

Rendes tagjainak száma azonban, akiknek különösen hozza kellene járulniok az alap fejlesztéséhez és erősítéséhez, még aránylag mindig nagyon csekély. A múlt évi kimutatásban szereplő rendes tagsági díjak tanúsága szerint a kath. tanítói karnak alig egytized része tagja annak a valóban áldásos célú intézménynek, amelynek jótettényei már sok könnyvet szartottak fel, sok panaszt nemfolttak el, sok égető sebre nyujtottak hegedő hálsamot.

A Segélyalap célja, rendeltetése, feladatai általánosai, ismeretesei, Alapszabályai közközen forgognak. Működéséről évenként számadás terjesztetik a nyilvánosság elé. Alig hihető ennélfogva, hogy találkozzék tanfériú szeles e hazában, aki az alap létezése és törekvései felől kevése tájékozottsággal ne rendelkeznek. Alig lehet földtelezni azt is, hogy legyen oly munkása a tanügynek, aki értékük szerint ne méltányolná azokat a feladatokat és célokat, amelyeknek megvalósítását a Segélyalap kötelességévé tette.

Jogos kíváncsisággal kutathatjuk ennélfogva azokat az okokat, amelyek a kath. tanítói kar nagy részét vissza tartják attól, hogy a Segélyalap köre tömörüljön és támogatása által megkönnyítse céljának elérését.

Kérhetjük annak a lehangoló jelenségnek magyarázatát, hogy a Segélyalap nem képezi meg azt a középpontot, amely fontos anyagi érdekek előmozdítása tekintetéből a magyar kath. tanítói kar összes tagjait egyesítene!

Ha a m. t. tanítói kar anyagi helyzete olyan kielégítő, olyan gondtalan és nyugalmas volna, mint aminőt fáradságos és közhasznú munkássága fölöttán méltán megérdemelne: nem kellene figyelmeztetnem némi anyagi előnyök biztosítására irányítani. Ha ki volna a tanítói karra nézve zárva minden olyan eshetőség, amely a háztartás mérlegének egyensúlyát könnyen veszélyeztetheti, akkor nem kellene oly intézmények útját keresnie, amelyek netán zavarainak elhárítását szolgálják. Ha nem léteznének rá nézve azok a különböző jellegű és hatásaikban rendkívül eltérő csapások, amelyek a lét küzdelmeit hatványozva fokozzák: nem kellene arra törekednie, hogy a viszonyok kedvezőtlen alakulásai esetén reményt táplálhasson legalább némi értékű karpótlás iránt.

A jelen körülmények között azonban, midőn a tanúgy munkásának élénken kell az anyagi gondok súlyát éreznie, mi sem indokoltabb, mint az az előrelátó gondossága, amelynél fogva melegen, lelkesen járól föl olyan intézményt, amely a sors mostohaságai közepett hathatós védelemmel kecsgetteti. Az oceanok járműveire kell a m. t. tanítói karnak tekintetét függesztenie.

A tegtökéletesebben, a technika legujabb viv-

mányai szerint épült hajók sem boesátkoznak a tenger bizonytalan hullámaira mentőcsónakok nélkül. Hatalmas gépek és páncélburkolataik dacára sem feledik azt a fekezhetetlen erőt, amely a viharok szélrohamaiban rejlik és a legnagyobb veszélyek köze sodorhatja. Az élet is nagy változások és megpróbáltatások, hullámzások és hanyattatások színhelye. Nem szabad ennélfogva kicsinyelni, kevésre beesülni azt az elővigyázatot, amely a váratlan esélyek övszeréit biztosíthatja.

Vannak a t. tanítói kar tagjai között kétségkívül igen sokan, akiknek viszonyai olyan szerencsésen alakulnak, hogy nem kell érezniök az élet nyomasztó terheit. Kedvező szelek mellett nyugodtan és biztosan siklanak át az élet tengerén. A keresztény szeretet, az ideális gondolkodás és az összetartozandóság kívánja az élet ily kegyenceitől, hogy mások érdekében hozzanak áldozatokat. Nem téveszthetik szem elől, hogy vannak pályatársaik sorában számosan, akik kevésbé diésekedhetnek a sors kedvezéseivel. Minden képzettségük, szorgalmuk, odaadásuk anyagi tekintetben eredménytelen. Nem képesek olyan működési tér birtokába jutni, ahol esőkennének anyagi gondjaik és mindazon eszközök fölött rendelkeznenek, amelyek a nyugodt megélhetés biztosításához szükségesek.

A Segélyalap általános fölkarolását különösen indokolhatják még az «Országos kath. tanítói Árvaház» és annak a tapintézetnek létesítésére irányuló törekvései, amelyek falai között a tanítóságnak a székesfővárosi főiskolákat látogató gyermekei nyernének elhelyezést. Ilyen intézményekkel a kath. tanítóság eddigelé nem rendelkezik. Vajmi sokan vannak azonban a tanítói kar sarjadékai között, akiknek neveléséről, kiképzetéséről a szülők társadalmi állásának megfelelően ily intézmények által gondoskodni kellene. Azt hiszem ennélfogva, hogy nemcsak érdekeit védi, hanem nemes kötelességet is teljesít minden kath. tanfériú, midőn a Segélyalap lelkes táboraéhoz csatlakozik.

A jövő évben negyedszázada lesz az «Orsz. kath. tanítói Segélyalap» létezésének és működésének. Legyen szabad annak a forró kívánnak és biztos reménységnek kifejezést kölcsönözni, hogy a második negyedszázad hajnala a kath. tanügynek egyetlen bajnokát sem fogja találni a hazában, aki ne tartoznék az országos kath. tanítói Segélyalap kötelekébe!

Ennek a hő ohajnak szerencsés megvalósítása, valamint a negyedszázados főnnállás méltó megünneplése tekintetéből legyen szabad azt a tiszteletteljes indítványt terjesztenem a m. t. Középponti Bizottság színe elé, méltóztassék a negyedszázados jubileum megünneplésének előkészítésére egy bizottságot kiküldeni.

Még egy kedves kötelességet kell teljesítenem. Kérem a mélt. egri főkáptalant és annak eddigi hön tisztelt képviselőjét, valamint alapunk szám-

adó
ó M
fölm
szöm
tozta
A
jéne
szíve
arról
Mélt
gond
A
ame
dik
nán
telje
tekir
lette
érde
veze
kifej
ezer
ból
V
tala
Ján
Bizo
alap
A
vegy
és m
ősz
Bizo
nitor
A
lése
sága
név
men
nak.
lem
misé
harc
nem
kath
nok
tikus
lafia
tusi
lásb
itèle
és f
Az
dr S
meg
fölen
házi
wein
Társ
Gyul
Józs
Eötv
gató

adó gondnokát, *Begovesevich Róbert* püspök úr ő Meltóságát, hogy a számadások vezetése körül fölmerült gondokért és fáradozásokért hálás köszönetünk nyilvánítását szívesen fogadni méltóztassék.

A mélt. egri főkaptalan jelenlevő képviselőjének, *Foltin János* prépost úr ő Nagyságának szíves közléséből mely sajnálattal értesültem arról, hogy *Begovesevich Róbert* püspök úr ő Meltósága sokoldalú elfoglaltsága miatt megválílik gondnoki állásától.

Általánosan ismeretes az a lelkes szeretet, amellyel ő Meltósága a Segélyalap iránt viselkedik és az az odaadó gondosság, amellyel vagyonának kezelését több mint két évtizeden keresztül teljesíteni kegyeskedett. Szoros kötelességemnek tekintem a m. t. Középponti Bizottságot tisztelttel kérem, hogy ő Meltóságának azokat a nagy érdemeit, melyeket a számadások fáradságos vezetése által szerzett, a leghálásabb köszönet kifejezése mellett, jegyzőkönyvébe iktassa és ezen tényről ő Meltóságát a közgyűlés kebelől távirati uton értesítse.

Van szerencsém egyúttal a Meltóságos főkaptalanunk körünkben levő képviselőjét, *Foltin János* prépost úr ő nagyságát a Középponti Bizottság nevében mely tisztelettel üdvözlölni és alapunkat kegyes gondoskodásába ajánlani.

A legmélyebb köszönet erzetét tolmácsolva végül a Segélyalap összes nagylelkű jötevőinek és nemeslelkű támogatóinak, ismételtlen a legőszintébb tisztelettel üdvözlöm a m. t. Középponti Bizottságot és a gyűlést megnyitottnak nyilvánítom.

EGYESÜLETI ÉLET.

A kath. tanítók országos bizottságának gyűlése. A Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottságának közgyűlése ismét fényes tanubizonyosság arra nézve, hogy a magyar kath. tanító mily értékes és mennyire hivatott munkása a magyar nemzeti kultúrának. A kath. tanítókat egészséges és egységes korszaklem hatja át, hivatásteremtésük példászerű, szakértelmiségük pedig magas nivón áll. Hitéhez hű és azért harcolni is készséges, hazáját pedig igazán szereti, a nemzeti öntudat fejlesztésére, a nemzeti köznevelés emelésére nemes becsvágygal törekvő sereg a magyar kath. tanítóság. Jóleső érzéssel írjuk ezeket, mint olyanok véleményét, kik mint előkelő egyházi férfiak, politikusok avagy más jellegű iskolákban működő elfoglaltan tanfériak közvetlen szemlélői voltak az augusztusi közgyűlés tárgyalásainak s így közvetlen tapasztalásból alakították ki igazságos véleményüket. És az ily ítélet csak buzdításul szolgálhat a jövőre, csak emelheti és fokozhatja a kath. tanítók öntudatát és önbizalmát. Az Orsz. Bizottság nagygyűlését pontban 10 órakor dr. Szentgyörgyi Jordán Károly egyházi elnök nyitotta meg. A rendkívül látogatott gyűlésen megjelentek közül fölemlítjük: dr. Szentgyörgyi Jordán Károly apát, egyházi elnök, lovag Ember Károly világi elnök, dr. Giesswein Sándor orsz. képviselő, Erdősi Károly Szent-István-Társulati igazgató, dr. Baksay Károly kanonok, Wajdits Gyula kanonok, dr. Bilinszky Lajos igazgató, dr. Vass József (Székesfehérvár), Ujvári Béla kir. tanácsos az Eötvös-alap képviselőjében, Rákos István fővárosi igazgató a Budapesti Tanítótestület képviselőjében, Trajtlér

Károly, Györfly János, Dreisziger Ferenc, Dobos János, Czike Imre, Csáky Elek, Friedreich István, Wohlmutli Ernő (Budapest), Vörös Ferenc, Jankovics János, Szőke Sándor, Haller József, dr. Zelliger Vilmos, Gerely József, Marschall Endre, Doby Mihály, Guzsvenitz Vilmos, Kóródy Miklós, Peczék György, Stefesik János, Nagy János, Öveges Kálmán, Zsatkovits Gyryll, Stark Gyula, Páll Albert, Sediba János, Barabás György, Keményffy K. Dániel, Bertalan Vince, Bobory János, Pfeiffer József, Fejes János, Házy Ferenc, Papp János, Keck Géza, Kelemen János, Balog János, Nevorall Gusztáv, Prinz Fidél, Szokoly István, Számborovszky Rezső, Rovó Lajos, ifj. Ruzsinszky József, Meszlényi Zoltán, Varga Hona, Szeder Erzsébet, Szaiba Aranka, Seboda Julia stb. A megnyitás után üdvözlő táviratot küldöttek a közoktatásügyi miniszternek, a hercegrímásnak és a védő elnöknek. Elnök meleg szavakkal üdvözölte Ujvári Béla kir. tanácsost, az Eötvös-alap elnökét és Rákos István igazgató-tanítót, a Budapesti Tanítótestület képviselőjét, kik egyesületeik részéről üdvözlést hoztak a közgyűlésnek. A rendes tárgysorozat elsője «A katolikus népoktatás helyi intézői mit tegyenek a felnőttek oktatása kérdésének megvalósítására?» volt dr. Vass József előadásában s a hallgatóság figyelmét erősen lekötötte, osztatlan tetszést aratott s benyújtott javaslatát a gyűlés elfogadta. Dr. Vass József igazgató határozati javaslata: 1. Mondja ki az országos nagygyűlés, hogy a szabad tanítás ügyét a kath. magyar tanítóság magáévé teszi. 2. Állíttassék össze egy központi bizottság, amelynek feladata lesz a megpendített eszmét megtárgyalni, a magyar kath. tanítók között elterjeszteni és megvalósításába őket bekapcsolni. Ugyancsak e kérdést tárgyalta Friedreich (Göresöni) István is alapos készütségre valló szép előadásban. A férfi és női patronageok szervezése városokban e tételtől *Ember Károly* v. elnök tartott szakelőadást. Az előadásokhoz hozzászóltak: *Szöke István*, dr. *Bilinszky Lajos*, *Kóródy Miklós*, *Öveges Kálmán*, *Wajdits Gyula* kanonok, főtanfelügyelő, *Szokoly István* és többen. A magyar beszéd tanításának módszere a nem magyar tanítási nyelvű népiskolákban című tétel előadója *Mihalicska János* javaslatait bejelentette s azt el is fogadták. A tanítói nyugdíjtörvény revíziójáról Számborovszky Rezső értekezett alapos készütséggel; a kérdéshez szólott nagy szakértelemmel *Kóródy Miklós*, aki határozati javaslatát terjesztette elő. A tanítóképzés reformjáról Guzsvenitz Vilmos értekezett, kidomborítván az e téren kívánatos kath. szempontok érvényesülését s azok szükségességét. Többek hozzászólása után a gyűlés az előadó javaslatát magáévé tette. Hozzászóltak: *Szöke István*, dr. *Bilinszky Alajos* és többen. Az indítványok során elsőnek *Keményffy Dániel*: A kath. polgári leányiskolák tantervjavaslatára vonatkozó nagyszabású szakértelemmel megkonstruált beszéddel kísért indítványát nyújtotta be s ezt el is fogadták. Ezután az indítványok következtek, amelyeket a következő számban ismertetünk.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908-9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatósággal és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

A sajtó nyilatkozatai a Tanítók Évkönyvéről. Az egész hazai sajtó, úgy a napi, mint a tanügyi szaklapok, a legteljesebb elismeréssel szólnak e könyveeskéről. Az *Alkotmány* ismertetése végén megállapítja, hogy «nem igen jelent még meg a magyar könyvpiacra hasonló munka, mely ilyen magas szellemi színvonalon mozgott volna». A *Magyar Nemzet* szerint «ez az évkönyv

nem a sablonos, kevésbé használható, hamar idejét muló tanító egyezkedő társaságok fajtájából való, hanem érdemes, hasznos és mindig használható vezérkönyv, a nemzeti és keresztényi népnevelésügy majd minden ágazatában szilárd, megbízható tájékoztató. A *Magyar Hírlap* is hosszabb méltatást szentel neki, melynek végső konklúziója ez: «valódi kincsesház ez a tömzsi, puha vászonkötésű könyvecske, mely nemcsak a szakembereknek megbecsülhetetlen és mindenben használható kalauza, hanem bárki részére is érdekes és értékes olvasmány.» Ugyanígy nyilatkozik a *Budapest* is «a terjedelmes könyv valóságos tárháza a népnevelés ügyére vonatkozó dolgoknak». A *Magyarország* szintén beható közlé- ményekkel nyilatkozik vele: «Erdekes s akiknek száma van, azok részére nagyon értékes könyvecske adott ki a napokban a Szent-István-Társulat. Valószínűleg egy átlátható évi folyóiratnak első kötete e könyv, mely első sorban hazai tanítóságunk egyik legtekintélyesebb részének, a kath. néptanítói karnak számára lett szerkesztve, de tartalma oly széleskörű tájékozottsággal, annyi leleménnyel s a tanítói és tanítási ügyek terén oly jártas- sággal van összeválogatva, hogy áttanulmányozása a népnevelés bármely irányzatú munkásának, sőt a kultur- viszonyok iránt érdeklődő minden laikusnak nem csak hasznára lehet. A könyv szerkesztője Wohlmut Ernő, akinek nevével az utóbbi évek kath. tanügyi és társadalmi kongresszusain már több ízben találkozunk». A *Levegő* *Hírlap*-ban (Győr) Öreges Kálmán tanító- képző tanár szeretettel ajánlja. «Új dolog egészen e világhat. S már az első kísérlet oly kitűnően sikerült, hogy biztosítja teljesen a kis könyvecske jövőjét... Di- csergetés helyett, jó szívvel mondjuk: vegye meg minden tanító és olvassa, tanulmányozza, nem bánja meg». A szintén Győrtől megjelenő *Összetartás*-ban lelkes kar- tarsunk. Sebő József így ír: «Nem unalmas, vaskala- pos pedagógiát akar ez a kis könyv hirdetni. Refor- máció, aktuális, népnevelésügyi és szociális cikkek gaz- dagítják lapjait. Egy *Prohászka*, egy *Giesswein*, egy *Görcsönyi* Dániel szólnak benne a népnevelőkhoz. Egész tanügyi ismeretért foglalt ez a könyv magában. Szinte meglepően helyett, jó szívvel mondjuk: vegye meg minden tanító és olvassa, tanulmányozza, nem bánja meg». A szintén Győrtől megjelenő *Összetartás*-ban lelkes kar- tarsunk. Sebő József így ír: «Nem unalmas, vaskala- pos pedagógiát akar ez a kis könyv hirdetni. Refor- máció, aktuális, népnevelésügyi és szociális cikkek gaz- dagítják lapjait. Egy *Prohászka*, egy *Giesswein*, egy *Görcsönyi* Dániel szólnak benne a népnevelőkhoz. Egész tanügyi ismeretért foglalt ez a könyv magában. Szinte meglepően helyett, jó szívvel mondjuk: vegye meg minden tanító és olvassa, tanulmányozza, nem bánja meg».

Erkölc és Erő. Irtá *Dr. Good Pál*, v. tengerész- tiszt, orvos. Ára 1 korona. Megrendelhető a *Szent-István-Társulathoz*. Megbecsülhetetlen könyvecske, melyet szerző a következő ajánlással indít útnak: «Fiának és barátainak, mire 16 évesek lesznek». Minden szülő, minden nevelő kezébe kellene jutnia e könyvecskének, mely erőt és erkölcsöt akar bevinni az elfajult modern nemi életbe. A francia eredeti *nyolc* kiadást ért meg hamarosan, 29.000 példánnyal. Mivel tárgyánál és szelleménél fogva nagyértékűnek tartjuk a tanítás és nevelés szem- pontjából, itt közöljük szerzőnek a szülőkhöz és az ifjú- ság nevelőihez intézett szövegét: «Mielőtt ezen sorokat átadnám a nyilvánosságnak, az a kínos kérdés merül föl előttem, hogy igazán így kellett-e beszélnem. Nem estem-e a túlzásokba? Nem tárgyaltam-e bizonyos tekintetben oly dolgokat, melyek jobb lett volna hallgatás- sal mellőzönnem? Jól meglányva-vetve a dolgot, lelkiismeretem ezt mondja: nem. Jól emlékszem rá, hogy gim- náziumi tanulmányaimnak utolsó két esztendejében, kivált szünnepök után, minő beszélgetéseket folytattunk: nem voltunk jobbak, sem rosszabbak, mint másutt szoktak lenni az ifjak: arról is megvagyok azonban győződve, hogy közülünk a legtöbbször nézve igen üdvös lett volna jelen munkához hasonló értekezésnek olvasása. Csalódnak a szülők, ha azt hiszik, hogy ők az első alapvetői azon gondolatoknak, amelyek fiaikat tanulmányaikon kívül foglalkoztatják. Azon kifejezések után, melyek mű- vekben botrányosaknak tűnhetnének fel, jó korán kutattak már fiaik a szótárakban és igyekeztek azokat más uton módon is megérteni. A továbbiakról gondoskodnak a pártásokkal folytatott beszélgetések. Nemsokára elhagy-

ják az iskolát s többnyire a szülői hajlékot is. Önök, szülők vannak arra hivatva, hogy fölvilágosítsák őket: hád tudják meg, hogy minő veszélyek várnak rájuk kint a világban s hogy egyetlen hallépésüknek is kicsoda köz- vetlen és távoli következményei lehetnek. Így legalább nem lehet melegségükre az, hogy nem voltak fölvilágosítva. Azt hiszik talán önök, hogy fiaik pártásaik körében, vagy útszéli csárdákban, ahová kirándulásaik közben betéved- nek, mit sem hallanak ezen dolgokról, ezekről a beteg- ségekről? Minden bizonynyal fognak ők hallani ilyesmi- ről, de nem komoly, tökéletes és kimerítő tárgyalás alak- jában, hanem durva célzások, vagy aljas tréfák közben, amelyek azután rászoktatják lassankint őket, hogy sohase elmélkedjenek ezen kérdésekről illő komolysággal. Ne akkor adják már fiaik kezébe e munkát, midőn elestek: e sorok — úgy hiszem — megövhajják őket az első félrelépéstől, később felek, hogy eredménytelenek lennének. Gondoljanak arra, a másik felelősségre is, amely önökre hárul. Fiaik mellett lehetnek leányaik is: ha ezek egyike iránt gyengéd vanalommal viseltetnék egy ifjú és azon óhajának adna kifejezést, bárcsak bírhatná egykor leányuk kezét: ne utasítsák vissza azon úrrag alatt, hogy túl- fiatal, vagy hogy nincs még bírós állása. Huzamosabb ideig tartó jegyesállapot üdvös szokott lenni. Megóv a kihágástól. Gondoljanak idegenben élő fiuknak hasonló helyzetére. Nem örülnek-e annak, hogy szabad óráit tisztos család körében töltheti? Óvakodjanak attól a sze- rencsétlenségtől, hogy oly unokáik legyenek, akiknek örökös terheltége atyjuk bűnének és az önk túlzott óvatosságának következménye. Bárcsak elolvassák e sorokat mindazok, akikre egy-egy lélek nevelése van bízva: a szülők, az ifjúság nevelői és akikre fiainkat életük legveszélyesebb szakában rábizzuk, azok t. i. akiknek az a nemes feladat jutott, hogy őket megtanít- sák a hazai területének és a nemzeti becsületnek meg- védésére. Nem kívánom én azt, hogy a katonaságnál ürködjének a rekruták tisztasága fölött, én csak azt han- góztatom: a fölfebbvalóknak vigyáznok kell, hogy a kas- zárnya ne alacsonyodjék le parázna szenvedélyek iskolá- jává. Szükséges, hogy mindazok, akik valamelyes vezető befolyást gyakorolnak az ifjú férfivilágra, át legyenek látva ezen igazságtól: «a bűnnek különböző nemei nem egymástól elszigetelt, egymástól független jelenségek, melyeknek mindegyike ellen külön-külön lehet küzdeni». Az egyén életében éppen úgy, mint az egész társadalom- nében minden kapcsolatban, okozati összefüggésben van egymással: az a fiatalember, akiben nincs belátás és becsületérzés a nő nemmel szemben, az nem lesz igaz- ság és becsület más tekintetben sem. Nincs kétféle igazság, amint nincs kétféle erkölcs. Ez a törhetetlen meggyőződés legyen minden nevelésnek alapja! E helyett azonban mégis mit látunk?! Ugyanazon nő, aki talán elnézőleg mosolyog, midőn tudomást szerez úr- fieskájának az asszonyi nem körül elért sikereiről: meghalna a szégyentől és fájdalomtól, ha megtudná, hogy leánya a rossz útra tért, elfogultságában u. i. nem éri föl észszel, hogy az a gyalázat, amely őt saját házában sújtja, egészen ugyanaz, mint amelyet fia más- tutt okoz. A természeti törvények nem lehetnek egymás- sal ellentmondóak: bebizonyítottam, hogy az egészségtan elvei nem lehetnek ellentétben az erkölcsös élet követel- ményeivel, sem az egyén, sem a társadalom életében. Egy rágy gondolkodó azt mondotta: «Vége van a nemzetnek, ha erkölcsiiben megromlik», és hogy mindnyájan köte- lesek vagyunk «munkálkodni oly társadalom megterem- tésén, amelyben igazság fog honolni».

Győrffy János székesfevárosi igazgató-tanítónak, a jeles tankönyvírónak átdolgozásában most került ki a saját alól a *Mócsy-Petronác-Walter*-féle olvasókönyvek a III. osztály, a IV. fiú és a IV. leányosztályok szá- mára: az V. osztály olvasókönyve pedig néhány nap múlva fog megjelenni. *Győrffy János*nak szorosan az új tantervhez alkalmazott átdolgozásai egészen megújítják az itt-ott már kissé elavult Mócsy-féle olvasókönyveket, megtartva belőlük ami szép és jó, kislejtezve a haladó idő által értéktelenné degradált és új színel-hanggal frissítve föl a réginek kissé unalmas egyhangúságát.

Modern jelent o nyomat példány Társulat

Mag irási es leányisk Angolkü képző Társulat nek: a a helye Rendsze Magyar különbs iskolái járó nő korlati éves tá együtt lás és zási ké a kiadó

Dre könyv. T. i. ez dást a tésénél, merteti melyek rövid i az irott gyerme előnye betűt t megism az egyr ez mek a bizto Ára 40 Társula

Vez A kath leányne A Szent a tante kódo tá ből me nak, kü való, h nos, h vezérkő a sajtó annak **kezim** szülők munká 1 kor. a gipsz 1 kor. szerék Fűzve

Ta seket telek készs sultat kedé

Modern iskolakönyvekké változtak ezek a most megjelent olvasókönyvek, melyeket éppen ezért a legnagyobb nyomatékkal ajánlunk kartársaink figyelmébe. Tisztelet-példányokat kívánatra szívesen küld a Szent-István-Társulat.

Magyar nyelvtan, különös tekintettel a helyesírasi és fogalmazás gyakorlására. Polgári és felsőbb leányiskolák I—II. oszt. számára. Irta *Ember Károly*, az Angolkisasszonyok vezetése alatt álló kir. kath. tanítónő-képző intézet igazgató-tanára. Kiadja a Szent-István-Társulat. Ara 88 fillér. A könyv teljesen megfelel címének: a polgári és felsőbb leányiskolák nyelvtani anyagát a helyesírás és fogalmazás gyakorlására használja föl. Rendszere ugyanaz, mint az Ember-féle népiskolai „Magyar nyelv és fogalmazási kézikönyv”-nek, azzal a különbséggel, hogy számol a polgári és felsőbb leányiskolai tanterv nyelvtani anyagával és ez osztályokba járó növendékek ismeret- és kedélyvilágával. Oly gyakorlati kézikönyv, amely öntudatosan vezeti a 10—12 éves tanulót a nyelvtörvények ismeretébe és ezzel együtt fokról fokra tökéletesíti feladtványaival begyakorlás és alkalmazás által helyesírasi érzékét és fogalmazási készségét. Tisztelet-példányokkal készséggel szolgál a kiadó Szent-István-Társulat.

Dreiszigler Ferenc. Új magyar ABC-és Olvasókönyv. Ezen ABC-és könyben új a betűk sorrendje. T. i. ez az ABC az egyszerűről az összetettre való haladást a legszigorubbán alkalmazza a betűk megismertetésénél. Ezért legelőször a nyomtatott nagy betűket ismerteti meg. Ezután a nyomtatott kis betűk következnek, melyek közül alig 8-10 szorul így ismertetésre. Ezután rövid ideig a *cursiv* (dült) betűket olvastatják s ezekről az írott kis betűkre mennek át. Végül ismerik meg a gyermekek az írott nagy betűket. Ennek aztán az az előnye is van, hogy 1. a gyermek egyszerre *egy* fajta betűt tanul s így karacsöny körül összefüggőleg olvas, megismervén az ABC-t. 2. A gyermek maga alakítja ki az egymásután következő betűfajtaikat egymásból. Hogy ez mekkora öröme gyermeknek s milyen nagy előnye a biztos betűismeretnek, azok tudják, akik így tanítanak. Ara 40 fillér. Tisztelet-példányokért tessék a Szent-István-Társulathoz fordulni.

Vezérkönyv a kézimunka (slójd) tanításához. A kath. népiskolák újabb tanterve úgy a fiú-, mint a leány-népiskolák számára előírja a kézimunka tanítását. A Szent-István-Társulat figyelme arra is kiterjed, hogy a tanterv ezen előírásának végrehajtásához a már működő tanítók alkalmas vezérkönyvhöz jussanak; evégből megbízást adott Augustin Imre ismert pedagógusnak, ki a slójdnek nemcsak gyakorlati oktatásában kiváló, hanem e tárgy szakirodalmában is teljesen otthonos, hogy a népiskolai kézimunkaoktatáshoz megfelelő vezérkönyvet írjon. A könyv már pár év előtt elhagyta a sajtót és az érdekeltek nagy elismeréssel szólottak annak irodalmi becséről. A könyv teljes címe: **Nevelő kézimunka.** Tanítóképzőintézetek növendékei, tanító és szülők használatára. **I. rész.** Papiros- és lemez- (karton) munkák. Függelékül tanszerek készítése. 352 ábra. Füzve 1 kor. 20 fillér. **II. rész.** Az agyagmintázás. Függelékül a gipszöntésről és fém munkákról. 200 ábra. Füzve 1 kor. 20 fillér. **III. rész.** Famunkák. Függelékül tanszerek készítése és a rovátkoló faragás elemei. 225 ábra. Füzve 1 kor. 50 fillér.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

A német kath. nagygyűlés. A nemetszági katolikuskok a napokban tartották 55. kongresszusukat azzal a csodálatos lelkesedéssel és nagyarányú érdeklődéssel, mely a legerősebb életrealitásnak a diadalmas bizonyítéka. Kath. napisajtónk az eseményhez méltó részletességgel regisztrálta a gyűlés lefolyását, mi itt csak a tanítók és tanítónők díszgyűléséről emlékezhetünk meg. A Tonhalle lovagtermében igen látogatott gyűlést tartottak a kath. tanítóegyesületek. Quadrileg elnök a pápáról, mint a legelső és legnagyobb tanítótól tartott előadást. Az ünnepi beszédet Krug dűreni tanító tartotta a katolikus egyház és a tanítók viszonyáról. Az előadó arra a konkluzióra jutott, hogy a katolikus tanítónak erkölcsi kötelessége minden keresztény akcióban példájával előljárni tanítványai előtt és a kathedrón hirdetett katolikus elvekért a nyilvános életben is minden erejével küzdeni. Különösen az iskolák hitvallásos jellegéért kell küzdeni a kath. tanítónak. A pápai jubileum alkalmából azt a fogadalmat tették a kath. pedagógusok, hogy hiven a pápa intenciójához képest igyekeznek a reájuk bízott tanítványokat az istenes élet ösvényein a mennyei boldogság felé vezetni. A gyűlésen jelenlevő püspökök közül először Müller kölni főszentelt püspök szólalt fel. A tanítói hivatás terheit és magasztosságát említette, amelyért a püspökök nagy hálával és elismeréssel vannak a tanítók iránt. Maradjanak a jövőben is hívek a kereszt pedagógiájához. Hasonló szellemben beszélt gróf Galen münsteri püspök is. A tanítók gyűlésén jelen volt a nagygyűlés elite-publikuma.

A hercegprimás a kath. tanítókhoz. A kath. tanítók 100-as bizottsága f. hó 21-i közgyűléséből hódoló üdvözlőt küldte *Vasary* Kolos bíboros hercegprimás úrnak, mire Ő Eminenciája a következő meleg hangú távirattal válaszolt: «A kath. tanítók országos bizottságának elnöksége által tolmácsolt üdvözlőt köszönettel vettem és munkálkodásukra főpásztori áldásomat adva, kívánom, hogy a kath. tanügy hazánkban mindjobban virágozzék. Balatonfüred, 1908. aug. 21. *Vasary* Kolos bíbornoki hercegprimás».

Tájékoztató a kath. polgári leányiskolák tantervére és tankönyveire vonatkozólag. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium által kiadott polgári leányiskolai tantervet csak az állami, községi, társulati és magán polgári leányiskolák kötelesek életbe léptetni, a hitfelekezeti nevezetesen a kath. polgári leányiskolák (zárdái polgári iskolák) számára a nagyméltóságú püspöki kar írja elő és adja ki a tantervet az 1868. XXXVIII. t.-c. értelmében. A kath. polgári leányiskolák főtiszt. előjáróját ennél fogva tisztelettel értesítjük, hogy az állam által kiadott tanterv reájuk nézve nem kötelező. A nagymélt. püspöki kar nevében a bíbornokhercegprimás már utasította a Tanácsot, hogy a miniszteri tanterv alapján a kath. polgári leányiskolai tantervet sürgősen elkészítse. Mindaddig tehát, míg a kath. polgári leányiskolai új tantervet a nagymélt. püspöki kar ki nem adja és elő nem írja, intézeteink (zárdák) a régi kath. polgári leányiskolai tanterv szerint kötelesek tanítani, s így az eddig használt tankönyveket továbbra is használhatják, feltéve, hogy azok a nagymélt. püspöki kar megbízásából működő kath. tankönyvvizsgáló bizottság által kath. polgári iskolák számára engedélyezve vannak, mert hangsúlyozzuk, hogy kath. tanintézetekben csak a kath. iskolák számára engedélyezett s a Szent-István-Társulat által kiadott hivatalos jegyzékbe fölvev tankönyvek használhatók, úgy a polgári leányiskolában mint általában a felsőbb leányiskolákban, az elemi és a tanító-, tanítónőképzőkben is. *A nagymélt. püspöki kar által kiadott fegyelmi szabályzat I. fejezet 4. §-a o) pontja értelmében a tanító fegyelmi vétséget követ el, hogyha az egyházhatalóság által nem engedélyezett tankönyvet használ. A Szent-István-Társulat gondoskodni fog, hogy az új kath. polgári leányiskolai tantervhez kellő időben megjelenítse a szükséges tankönyveket s a kath. polgári leányiskolák nagyon-tiszteletlenő vezetősegei akadálytalanul választhassanak a megfelelő és megbízható szellemű kath. tankönyvek-*

Az 1908-9. tanevben tehát még a régi tankönyvek használhatók, mert az új kath. polgári leányiskolai tanterv a kath. Tanügyi Tanács által a most kiadott állami tanterv alapján csak az 1909/1910. tanévre készítheti el. A kath. polgári leányiskolák főtanítványait arra kérjük, hogy várják be, míg a nagy-mélt. püspöki kar az új kath. polgári leányiskolai tantervet kegyesen kiadja és az egyházi felettség annak használatát elrendeli, ami minden valószínűség szerint az 1909-10. tanévre megtörténik és ez időre a Szent-István-Társulat kath. polgári leányiskolai tankönyvei is részint átírdogozva, részint mint teljesen új könyvek elkészülnek, hogy azután azokat a kath. intézetek használatra bevezessék.

Szerkesztői üzenetek.

R. L. Mindakét célt készséggel ismerjük el oly közérdekű törekvésnek, amelyet részünkről is támogatni kötelesség. Köszönet. Közzétesszük. — P. E. Az utód követelése törvényszerű. — K. F. A tantestületi képviselőt a tantestület választja. A képviselőt föltétlenül azonnal meg kell választani, ezt a tanítók érdeke kívánja. Evéghő a tantestületet a plébános-igazgató hívja össze, mert a rendtartás szerint ő vezeti a tanítói tanácskozási munkát, de megbízhatja ezen teendővel a főtanítót is. 2. A régi és még ma is érvényben levő rendtartási szabályzat habár hiányosan, de intézkedik ebben a dolgban. Uj szabályzat megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest VIII. Szentkirályi-u. 28. Az új rendtartási szabályzat még nem adatott ki. 3. A régebbi anyakönyvekből mindig az illető osztálytanító állítja ki a bizonyítványt, azt aláírja a plébános-igazgató és a főtanító. — B. A. Folytathatja. — F. I. Rendes szokás, hogy a helyi iskolai hatóság gondoskodik helyettesről. Részletesebb tájékoztatásért forduljon az egyházmegyei főtanfelügyelőséghez. — P. J. Maguk a tanítók is lépjenek akcióba a kath. iskola fenntartása érdekében. Fel kell világosítani a népet arról, hogyha községi iskolát állít föl egy-két ember kedvéért, azzal tetemesen több költséget vállal magára, mintha még két tantermet épít. A két tanító fizetését megadja az állam államsegély címén, csak kelő időben folyamodjanak érte. Az iskolaépítés költségeihez az Országos Kath. Magyar Iskolaegyesület is ad állandó évi segélyt. Folyamodjanak érte az Egyesület elnökségéhez, nagys. és főt. Giesswein Sándor dr. apát-kanonok orsz. képviselő úrhoz, Budapest VIII. Szentkirályi-u. 28.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A negyedi róm. kath. kántortanítói állásra szeptember 8-ig pályázat hirdettetik. Választás szeptember 13-án lesz. Vagy a pályázati idő alatt vagy a választás napján személyes megjelenés kívántatik. Lakása: 2 szoba, 1 konyha, 1 kamara, 1 pince és 1 istálló. Javadalma: kántorság címén 29626 öf jó minőségű szántó, 4050 öf káposztás, 6016 öf rét, 498 öf konyhakert, összesen 40 ezer öf, mely 2400 kor.-t jövedelmez. Párber címén 28 kor. és 28 méc gabona; 5 öf puha hasábfu; munkaváltság 68 kor., ostyasütés 12 kor. Alapítványi misék 80 kor.,

stipendium 40 kor., stóla kb. 100 kor., uradalomtól ártéri hozzájáruláskép 24 kor. 17 fill. Tanítói címen kap az uradalomtól 32 kor. 60 fillért. Jövedelméből fizeti az összes adót ártéri hozzájárulást és minden néven fölmerülhető terheket. Ontudatos, gyakorlati katolikus kántort keresünk, aki örömmel vesz részt keresztény társadalmi életben. A kérvények fűdő ifj. Morvay Lipót tanfelügyelő espereshez Zsigárd (Pozsony m.) címzendők: egyidejűleg a pályázók rövid élettörténetüket küldjék be a negyedi róm. kath. iskolaszéknek. *Kubicza Terenziusz* isk. elnök. 343 2—2

A **rorbachi** róm. kath. népiskola második tanítói állására pályázat hirdettetik. Javadalmazása 800 korona készpénz, 8 ürm. hasábfu, melyből köteles az iskolát is fenntartani. Egy szobából álló lakás és kamra. A kellően felszerelt folyamódványok f. hó 31-ig az iskolaszékhez be-terjesztendők Rorbach (Pozsony megye). 363 1—1

A **lábri** róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Fizetése 1000 kor. Pályázatok aug. 31-ig a lábri róm. kath. iskola gondnokságához intézendők. *Horák Béla* főtanító. 365 1—1

A **dunaszerdahelyi** róm. kath. iskolánál szept. 6-ig egy segédtanítói állásra pályázat hirdettetik. Evi fizetés 800 kor. és egy szobából álló lakás. Kérvények *Vázasonyi József* esp. plébános iskolasz. elnökhöz küldendők Dunaszerdahelyre. Kántori teendőkhöz jártas előnyben részesül. 356 1—1

A «Nepnevelő» 34. számában hirdettetik vajki (Nyitra m.) kántortanítói pályázatnál az ismétlősök után nem 280 kor., hanem per 1 kor. átlag 28 kor. jár.

Nagylapason (Nyitra m.) nyugdíjazás következtében legközelebb üresedés lesz kántortanítói állásra. Jövedelme: ez ideig értékelés szerint 1254 kor. Korpólléka állami. Érdeklődők már most fordulhatnak az iskolaszéki elnökhöz. *Ernyei Pál* plébános. 357 1—1

Az **epöli** (Esztergom m.) róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állásra pályázatot hirdettünk. Javadalmazása: államsegéllyel kiegészítve ezer korona, egyszobás lakás, fűtéssel. Pályázók — csak férfitanítók — kérvényeiket *Hermán József* tanfelügyelő-alespereshez nyújtásuk be Esztergombajnara, szeptember hó 5-ikéig. Választás Szept. 6-án délután 4 órakor. Személyes megjelenés, orgonálásban való jártasság előnyös. 359 1—1

Ipolyvecze (Hont megye) róm. kath. kántortanítói állás jövedelme: 1000 korona, amely 17 katasztrális hold szántóföld, rét, rosz, tandíj, stóla és 367 korona államsegélyből áll. Fölszerelt kérvények szeptember hó 17-ig *Ábréglypalánki plébánia levéltárhoz* küldendők. A választás szeptember 19-én lesz. 360 1—2

Köbölkútra (Esztergom m.) róm. kath. tanítónő keresettik. Határidő szept. 8-ig. Iskolaszék. 368 1—1

A **nagysenkiviczi** (Pozsony m.) róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra pályázatot hirdettetik. Javadalmazása: 800 kor. 1000 koronára kiegészítés folyamatban. Tót nyelv ismerete szükséges. Pályázati határidő szeptember 6. Iskolaszéki elnökség. 367 1—1

Egri érseki megye.

A keresztispüspöki róm. kath. iskolaszék egy tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: az új tanítói lakás felépüléséig csak egy szobás lakás és ezer korona. Kötelessége: az iskolaszék által reabizott osztályokat önállóan vezetni, az ismétlőiskolások tanítása. Isten-tiszteletre az iskolásokat vezetni és ott reájok felügyelni köteles. Ha kántori teendőket végezni tud előnyben részesül és némi mellék jövedelemre is számíthat. A pályázati kérvények beadásának a határideje szeptember 3-ig bezárólag. A kérvények *Koncz Lajos* iskolaszéki elnök címére küldendők Keresztispüspöki u. p. Mezőkeresztes (Borsod megye). 349 2—2

Erdélyi egyházmegye.

A **szentdemeteri** (Udvarhely m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettünk. Jövedelme: 1000 kor., melyből 598 kor. államsegély, a többi a hitközségtől terményben, földhaszonélvezetben s részint pénzben. Pályázat határideje szeptember 6-ig, amely napon szemé-

lyes me
isk. szé

Az állomás
természi
egészít
demnap
döket v
tás sze
Pályáz
nyitra

A K
kath. K
dalma
fűtetik
van. K
ismétl
tani.
plébán
választ
Miklós

Me
szept
butoro
és ism
ben se
jártass
magyar
évi sít
állás a
iskolák

Ch
28-ára
együtt
nitó
36 fill
28-ig
beküld

A
hó 30
1. A
3. Ké
hez f
okmár
eddig
állap
felsze
a pály
plébán

Az
iskola
hirdet
és gö
kor.
és is
gély
elvez
műkö
házas
közsé
szekh
löcse
a fen

H
13-ig

lyes megjelenés is szükséges. *Bordos, Dénes Béla* lelkész isk. széki elnök. 252 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Az uzapanyiti róm. kath. anyaegyházi kántortanítói állomásra *szeptember 6-ig* pályázat hirdették. Jövedelme: természetbeni lakás és kerten kívül 800 kor., fizetéskiegészítés 1000 kor.-ra kérelmeztek. Kötelessége a mindennapi ismétlőiskolásokat tanítani, minden kántori teendőket végezni s évenként a lélekszámot összeírni. Választás szeptember 8-án, személyes megjelenés kívánatos. Pályázók okmányait az iskolaszék címére Uzapanyitra u. p. Feisóbalogi küldjék. 372 1—1

Szatmári egyházmegye.

A bárdházi (Bereg vármegye) u. p. Munkács róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Javadalma: 800 kor., 8 méteről fa, melyből az iskola is fűtetik. 1000 koronára való kiegészítés folyamatban van. Kényelmes lakás. Tanítási nyelv magyar, német. Ismétlőiskolásokat minden díjazás nélkül tartozik tanítani. Pályázók kérvényeiket *augusztus 31-ig* aulirt plébánoshoz küldjék be. Szeptember 5-én megejtendő választásnál személyes megjelenés kívánatos. *Sprencz Miklós*, plébános. 280 3—3

Székeshérvári egyházmegye.

Mór róm. kath. iskolaszéke egy osztálytanítói állásra *szept. 5-ig* pályázatot hirdet. Javadalma: 1100 kor., egy butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége a mindennapi és ismétlő tanköteleseket tanítani: a kántori teendőkben segédkezni: azért az orgonálás és éneklésben való jártasság feltétlenül megkívánatik. A tanítás nyelve a magyar, de a német nyelv ismerete is szükséges. Egy évi sikeres működés után történik a véglegesítés. Az állás azonnal elfogalandó. A kérvények a móri róm. kath. iskolaszéki elnökséghez küldendők. 353 1—1

Szepesi püspöki megye.

Chizsnei róm. kath. kántortanítói állomásra *szept. 28-ára* pályázatot hirdettek. Kézpénzfizetés stólaival együtt 1200 korona, melyből a kántortanítót mint tanítót 406 kor. 64 fill., mint kántort pedig 793 kor. 36 fillér illeti meg. Tanítási nyelv főt. Kérvények *szept. 28-ig* az egyházi tanfelügyelőhöz Jablonkára (Árva m.) beküldendők. 350 2—2

A pálmalfalvai róm. kath. II. tanítói állomásra *aug. hó 30-ára* pályázatot hirdettek. Az állomás jövedelme: 1. A községtől 300 korona. 2. Államsegély 700 korona. 3. Két szoba, konyha, és kamrából álló lakás, melyhez fakamra és pince is tartozik. Pályázók megfelelő okmányokkal igazolni tartoznak képesítésüket, korukat, eddigi működésüket, nemkülönbön nőtlen vagy házas állapotukat. Folyamodványait a felsorolt okmányokkal felszerelve a pálmalfalvai róm. kath. iskolaszékhez címezve a pályázat napjáig főt. *Kompanyik Coelestin* apát, löcsei plébános úrhoz, mint ker. h. tanfelügyelőhöz küldjék. 354 1—1

Az ötösbányai (Szepesi megye) róm. kath. hitközség iskola tanítói állomásra *szeptember hó 10-re* pályázatot hirdettek. Jövedelme: Törzsfizetés: minden róm. kath. és gör. kath. házaspártól 4 kor. összesen körülbelül 320 kor. Tandíj: minden iskolás gyermektől, a mindennapi és ismétlő iskolában 2 kor. összesen 260 kor. Államsegély 130 kor. Szabadlakás és 255 □ öl kertnek haszonélvezete. A pályázók kereszt- és oklevéllel, erkölcsi és működési bizonyítványokkal, nemkülönbön szabad vagy házas állapotát feltüntetve lelkészi bizonylattal, továbbá községi illetőségi bizonyítvánnyal felszerelt és az iskolaszékhez címzett kérvényeiket főt. *Kompanyik Coelestin* löcsei apát-plébánoshoz, mint kerületi tanfelügyelőhöz a fentjelzett pályázati határnapot megelőzőleg adják be. 339 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Halastói fiókközség róm. kath. tanítói állásra *szept. 13-ig* pályázatot hirdettek. Javadalom: lakás, két szoba,

konyha, kamra, 471 kor. készpénz, 20 kor. kertilletmény a község pénztárából fizetve, 509 kor. államsegély várható. Kötelességek: díjlevél szerint. Pályázhatnak okleveles férfi és nőtanítók. Zenéhez értők előnyben részesülnek. Kérvények *szept. 12-ig* az iskolaszék elnökéhez küldendők *Szarvaskendre*. (Vas m.) 355 1—1

Sósokutfalui (Vas m.) fiókközség egy tanítós iskolai állásra *szept. 10-ig* pályázatot hirdet. Javadalmazása: készpénz, természetmennyek, fa, föld, lakás, napszámmal együtt 688 kor. 42 fill. a hitközségtől. Kiegészítésért folyamodunk. Egy a rendes fizetést nem esekély fokban emelő előny is kilátásba van helyezve, mire nézve felvilágosítást nyújt az iskolaszék. Nyelv: magyar és vagy német, vagy horvát még szükségképen. Kötelességei a díjlevélben. Kérvények a róm. kath. iskolaszék elnökének *Pataki Ferenc* plébános, Németszentgrót nevére címzendők. Sósokutfalui Németujvár mellett fekszik. 361 1—2

A zalaszentgyörgyi róm. kath. kántortanítói állás megüresedvén, annak betöltésére *szeptember 8-ra* pályázatot hirdettek. Jövedelme: tanítói fizetés 780 kor., kántori 20 kor. tűzfából természetben 10 szekér, becser 30 kor., stóla 15 kor., államsegély 155 kor. Összesen 1000 kor. A tanító a rendes tanítás és az ismétlősök oktatása mellett tartozik a gyermekeket naponként a templomba vezetni s az oltárt gyertyagyújtással felszerelni. A kérvények szeptember 8-ig *Tiborcz Lajos* helybeli esperes plébánoshoz intézendők. Személyes megjelenés kívánatik. Zalaszentgyörgy u. p. Alsóbagod. 362 1—1

A vaskomjati róm. kath. osztálytanítói állásra *szeptember 12-ig* pályázatot hirdettek. Fizetés: 600 kor. a hitközségtől, 400 kor. államsegély. Egy szoba a legszükségesebb butorral és konyha. Teendője: a reábizott osztályokat önállóan tanítani, ismétlőiskolát tartani, a kántoriakban segédkezni, az iskolásokat szentmisére vezetni és felügyelni. Tanítónak is pályázhatnak. Tan nyelv német-magyar. A folyamodványok a plébániahivatalhoz küldendők Vaskomjatra. 370 1—1

Váci egyházmegye.

A kakucsi róm. kath. tanítói állásra pályázatot hirdettek. Jövedelme: államsegélyből 800, Kakucs községtől 200, kertátalány 20 kor. és lakás. Személyes megjelenés előnyben részesül. *Szeptember 5-én* megtartandó választásra eredeti vagy közjegyzőileg hitelesített okmányokkal felszerelt kérvények az újhartyáni (Pest megye) plébániára küldendők. Az állás azonnal elfogalandó. 366 1—1

Kunszentmiklóson róm. kath. tanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalma: kétszobás lakás szükséges mellékhelyiségekkel, 1000 kor. törzsfizetés államsegélyből kiegészítve, 20 korona kertilletmény. Kötelezettsége egy tanteremben utasítás szerint a tanítást végezni, növendékeit istentiszteletre elvezetni, ott reájuk felügyelni. Kántori teendőkben akadályoztatás esetében — még a szünidőben is — helyetteskedni tartozik. Kérvények *szeptember 10-ig* plébániahivatal címére küldendők. 371 1—1

Kerestetik róm. kath. vallású, intelligens, idősebb korú nő, három gyermek mellé nevelőnőnek, ki háztartást önállóan vezetni képes, s gyermekek felügyeletét Székeshérvárott elvállalja. Fizetés havonként 50 korona s teljes ellátás. Megkeresések *szeptember 1-ig* *Andráskovits József* uradalmi intézőhöz Tács (Fehér megye) kéretnek. Zongora és német nyelv ismeretével bírók előnyben részesülnek. 325 2—2

A Ranolder-intézetben végzett tanítónő órákat ad a német nyelvből: azonkívül gyermekeket az elemi és középiskolák osztályaira előkészít. Bővebbet: Budapest, VII., Garay-u. 9. III. 36. 373 1—1

* Okleveles róm. kath. nyugdíjas tanító, 17 évi gyakorlattal, helyettesnek ajánlkozik. *Apá Miklós*, Esztergom. Jókay-u. 13. 374 1—2

100 gyönyörű magyar népdalt

iskolai szép szöveggel, 2 szölamra hangjegyzéve tartalmaz a „Kis Muzsikus”.

III. kiadás! Kir. tanfelügyelőktől is ajánlva.

I. füzet 80 fill.

II. füzet 80 „

Kötés nélküli külön «Szöveggönyv» 100 dalszöveggel 40 „

Jósvay Gabor,

364 1-3. Kántortanító, Poroszló, (Hevesm.)

Miniszterileg kötelezőnek nyilvánított, az Orsz. Kath. Tanács jegyzékébe fölvevett váltószám-tan-eszközeim hiteltbe vagy részletfizetésre is kaphatók. Váltószám-tanom (vezérlőkönyvű) most jelent meg. Ára 4-50 kor.

*Ében Mihály plébános,
Nagykőrös.*

Kedves Kartársaim!

Fononimikálva írva-olvasó módszeremet, a marcali-següsdői római katolikus tanítói kör, mint újítást, a legmesszebb menő elismerésben részesítette és jegyzőkönyvről kimondotta, hogy: az nyereséget jelent a módszeres tankönyvirodalomra. Módszerem fölve, hogy egy vonzó mese keretében egyszerre alakuljanak ki: 1. az írott betű; 2. az azal egyidejűleg annak hangja; 3. a nyomtatott alak; 4. ezekkel egyidejűleg a mimikai jel.

8 osztályos iskolában 25 első osztályos növendékem mindenike kivétel nélkül kintően olvasott és írt 56 tanítási nap után. Ára portómentes küldéssel 1 kor. 45 fill. Utánvétnél 50 fillérrel drágább. Aki örömet keres az I. o. tanításában, az ne mutassa el könyvem megrendelését. A szétküldött példányokról kartársaim a legnagyobb elismeréssel írnak.

Segesdögát, u. p. Felsősegésd Somogy. Norák Gyula, tanító.

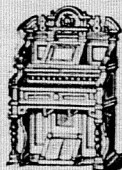
191 2-3

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanároknak s leköszeknek különös szavalékengedély. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Részletes tanmenet

(kész tananyagbeosztás és órarend) a róm. kath. püspöki tanterv alapján az I és 2 tanító iskola számára. Megrendelhető megjelenésig (július 1-ig) 4 korona előzetesi, azután 5 korona holtárán. A tanmenet készítéséhez csinos nyomtatványfüzet a VI. osztály számára 2 korona, a IV. osztály számára 1.80 korona, a III. osztály számára 1.60 korona, a II. osztály számára 1.40 korona, az I. osztály számára 1 korona, az Államsegély-kérvény és melléklettel 2 korona, A Népművelési Egyletek Szervezése 1 korona előleges beklüldése mellett

Gyerkes Mihály igazg.-tanítónál Székelyudvarhely.

712

Elismert csak elsőrangú műremek a valódi

ZIMMERMANN-féle

HARMONIUMOK

házi, iskolai és templomi célokra.

Tanároknak részletfizetésre megegyezés szerint.

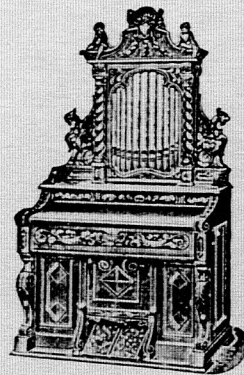
Nagyon ajánlatos különlegesség:

ZIMMERMANN-féle
iskolaharmoniumok
170, 190 és 220 K.

Képviselő Ausztria-Magyarország részére:

HÖRL NÁNDOR
POZSONY,
Ventur-utca 24.

Képes árjegyzék ingyen.

Különlegesség! 456 Különlegesség!

Valódi elsőrendű külföldi

□□□□ Pianinót □□□□

= közepárakban szállít =

Pozsony, Ventur-utca Hörl Nándor 24.